

Звіт роботи Ради родин загиблих при Міністерстві у справах ветеранів України за період дії повноважень першого складу (грудень 2019 року- лютий 2024 року)

Рада родин загиблих при Міністерстві у справах ветеранів України (раніше Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України) створена наказом Мінветеранів від 22.10.2019 №71 за результатами зустрічі ініціативної групи родин загиблих російсько-української війни, яка відбулася 14.10.2019 з Президентом України Володимиром Зеленським.

Головою Ради родин загиблих відповідно наказу призначено - Ірина Міхнюк.

До складу Ради, запропонований головою, увійшли 24 представники родин загиблих з 21 областей України (наказ Мінветеранів від 11.11.2019 № 83):

1. Міхнюк Ірина Володимирівна - голова правління громадської спілки "Крила 8 Сотні", м. Київ.

2. Аксенін Юрій Володимирович – громадська організація "Родина Героїв Небесної Сотні", м. Київ, Київська область.

3. Андра Тетяна Іванівна – громадська організація "Сім'ї загиблих Сумщини", Сумська область.

4. Атакашиєва Маргарита Вікторівна – громадська спілка "Асоціація ветеранів війни, учасників бойових дій та волонтерів АТО Луганської області", Луганська область".

5. Бражник Галина Анатоліївна – громадська організація "Бахмут Український", Донецька область.

6. Галаган Жанна Сергіївна – громадська організація "Аррата-Одеса", Одеська область.

7. Говоруха Микола Семенович – громадська організація ЗООСЗВ АТО "Родина козацької Звитяги", Запорізька область.

8. Галас Ірина Миколаївна – громадська організація "Єдина родина Рівненщини", Рівненська область.

9. Зубжицька Оксана Петрівна – громадська організація "Герой -Родина - Україна", Чернівецька область.

10. Карабан Любов Миколаївна – громадська організація "Члени родин загиблих в АТО "НАДІЯ", Волинська область.

11. Ложешнікова Олена Герасимівна – громадська організація "Черкаська філія громадської організації "Єднання дружин і матерів бійців учасників АТО", Черкаська область.

12. Мазур Дар'я Володимирівна – громадська організація "Українська Єдність", Херсонська область.

13. Матієнко Вікторія Володимирівна -- громадська організація "Єдина родина Миколаївщини", Миколаївська область.

14. Мочалов Ігор Олександрович – громадська організація "Полтавські родини полеглих захисників України", Полтавська область.

15. Наумов Інна Сергіївна - завідувач сектором по роботі та соціальній підтримці воїнів АТО, Вінницька область.

16. Пасевич Олена Вікторівна – голова громадської ради Львівського центру надання послуг учасникам бойових дій, Львівська область.

17. Питак Мирослава Володимирівна – громадська організація “Єдина родина Тернопільщини” Тернопільська область.

18. Рожок Наталія Вікторівна – громадська організація “Єдина родина Харківщини”, Харківська область.

19. Степанок Олена Віталіївна – громадська організація “Єдина родина Кропивниччини”, Кропивницька область.

20. Турусова Олена Володимирівна – громадська організація “Івано-Франківська міська спілка членів сімей і родин загиблих, померлих та безвісті зниклих в зоні АТО”, Івано-Франківська область.

21. Цепун Юлія Миколаївна – громадська організація “Країна гідних людей”, м. Київ.

22. Шанський Микола Миколайович – громадська організація “Єдина родина Чернігівщини”, Чернігівська область.

23. Головач Ірина Миколаївна - громадська організація “Серця Кіборгів”, Київська область.

24. Моцна Марія Сергіївна - громадська організація “Спілка інвалідів та ветеранів війни АТО Хмельниччини”, Хмельницька область.

Рада родин загиблих (далі –Рада) є постійно діючим, громадським, консультативно-дорадчим, колегіальним органом, утвореним при Мінветеранів для сприяння у виконанні ним повноважень щодо формування та реалізації ним державної політики у сфері соціального захисту осіб , на яких поширюється чинність Закону України ”Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” (далі- родини загиблих).

Відповідно до Положення основними завданнями Ради визначено:

- проведення аналізу проблемних питань, перед якими постають члени родин загиблих, здійснення їх узагальнення та подання Міністру пропозицій щодо визначення шляхів, механізму та способу їх вирішення;

- розробка та надання пропозицій до законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції Мінветеранів в частині соціального захисту родин загиблих, участь їх в обговоренні;

- проведення громадського моніторингу за діяльністю Мінветеранів з питань, віднесених до мети створення Ради.

ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ:

1. Радою за період функціонування першого складу було проведено 18 засідань, які проводилися в онлайн і офлайн форматі із залученням Міністра у справах ветеранів України, посадових осіб Мінветеранів, Пенсійного Фонду України, Міноборони, Мінсоцполітики, окремих фахівців міністерств та громадськості.

На засіданнях порушувалися безліч питань, які стосувалися соціального захисту родин загиблих, підтримки та змін до законодавства (*питання зафіксовано у Порядку денному протоколах засідань*).

2. Підготовлено та направлено листи до Офісу Президента, Верховної України, Комітетів Верховної Ради України, Пенсійного Фонду України, Мінсоцполітики, обласних державних (військових) адміністрацій щодо питань соціального захисту, поліпшення прав членів родин загиблих, а також пропозицій щодо врегулювання змін в законних та підзаконних актах.

3. Ініційовано та взято участь у трьох зустрічах з Президентом України Володимиром Зеленським.

4. Члени Ради:

- брали участь у круглих столах, громадських обговореннях, тренінгах, робочих групах щодо обговорення та посилення соціального захисту родин загиблих на різних державних рівнях, тематичних форумах, конференціях стосовно вирішення проблемних питань соціальної і професійної адаптації військовослужбовців, ветеранів, членів їх родин і членів родин загиблих в Україні, різноманітних заходах приурочених до Дня вшанування пам'яті загиблих Захисників та Захисниць України і інших пам'ятних дат;

- входили до складу робочих груп щодо напрацювання законодавчих та нормативно-правових актів стосовно національно-патріотичного виховання;

- входили до складу робочої групи щодо створення Книги пам'яті загиблих добровольців-захисників України;

- долучилися до ініціативної групи щодо організації та проведення Маршу захисників;

- входили до оперативного штабу при Міністерстві у справах ветеранів України з питань координації надання допомоги під час пандемії коронавірусної інфекції на території України;

- брали участь у благодійному заході "Портфельик для школяра" разом з представництвом Червоного Хреста;

- ініціювали створення робочої групи при Мінсоцполітики щодо напрацювань змін до Закону України № 2262 "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", "Про загальнообов'язкове пенсійне страхування", відповідних постанов Кабінету Міністрів України із залученням представників Мінсоцполітики, Мінветеранів, Пенсійного Фонду і Ради родин загиблих при Міністерстві у справах ветеранів України;

- входили до складу робочої групи щодо проведення заходів в День пам'яті загиблих Захисників та Захисниць України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України (29 серпня).

5. Рада здійснювала заходи щодо аналізу проблемних питань, перед якими поставали члени родин загиблих, вивчали громадську думку, а також узагальнені результати такого аналізу подано Міністру у справах ветеранів України з відповідними пропозиціями для подальшого їх вирішення.

6. Радою порушувалися питання щодо гідного церемоніалу поховання військовослужбовця, приймали участь у його розробці та затвердженні.

7. Радою проведено аналіз законних і підзаконних нормативно – правових актів щодо подальшого врегулювання та удосконалення всебічного соціального захисту членів родини загиблих Захисників та Захисниць України.

8. Радою розроблено та надано пропозиції до законодавчих та інших нормативно- правових актів.

9. Члени Ради взяли участь у розробці законопроектів № 4389 “Про Захисників/Захисниць України та членів їх сімей”; стали співавторами законопроекту № 3407 “Про статус ветеранів та членів сімей загиблих (померлих) Захисників України та ветеранів”.

За певний період часу члени Ради прийняли участь у розробці трьох законопроектів щодо визначення статусу “Захисник України”, та соціального пакету для членів родин загиблих, два з них зареєстровано у Верховній Раді України.

10. Радою на постійній основі проводилася роз’яснювальна та інформаційна робота в областях.

11. Радою надавалася допомога та консультації членам родин у вирішенні питань за особистими зверненнями.

ДОСЯГНЕННЯ:

1. Вперше питання визначення і визнання статусу “Захисник України” і “члени сімей загиблих Захисників України” на законодавчому рівні порушено саме членами сімей загиблих російсько-української війни і підтримано 14.10.2019 р. Президентом України Володимиром Зеленським.

2. Прийнято новий статус “Сім’ї загиблих, померлих Захисників та Захисниць України” у Законі України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” (ст.10.1- 2022 рік).

3. Здійснено заходи стосовно забезпечення надання членам родин загиблих психологічної реабілітації з 2020 року (постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку проведення психологічної реабілітації постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) таких осіб”).

4. Взято участь у напрацюванні заходів щодо забезпечення надання державної підтримки для здобуття професійної (професійно-технічної) фахової передвищої та вищої освіти дітям членів родин загиблих.

5. Взято участь у напрацюванні заходів щодо набуття професійної адаптації (підготовка, перепідготовка або підвищення кваліфікації ветеранам війни та членам їх родин, членам сімей загиблих (померлих) ветеранів.

6. У результаті проведення аналізу проблемних питань пенсійного забезпечення, перед якими постають члени родин загиблих, здійснено їх узагальнення та подання пропозицій щодо визначення шляхів, механізму та способу їх вирішення:

- прийнято та внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.2020 № 674, з 01 січня 2022 року проведено перерахунки пенсій у зв'язку з втратою годувальника, призначених відповідно до частини четвертої статті 41 Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб";

- забезпечено встановлення мінімального розміру пенсійної виплати кожному з 2 непрацездатних батьків та дружині (чоловіку) загиблих, померлих (таких, що пропали безвісти) осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, на рівні 7800 гривень;

- переглянуто розміри, зокрема, пенсії в разі втрати годувальника членам сімей військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби, інших осіб, які мають право на пенсію, які загинули (померли) внаслідок причин, зазначених у пункті "а" статті 36 Закону України № 2262, з 02.04.2022 встановлено:

- батькам/одному з батьків, дружині/чоловікові в розмірі 70 % грошового забезпечення загиблого (померлого) годувальника незалежно від наявності інших непрацездатних членів сім'ї (до 02.04.2022 розмір пенсії встановлювався залежно від кількості членів сім'ї, яким призначено пенсію, та складав 40 (45) або 70 % грошового забезпечення);

- двом та більше непрацездатним членам сім'ї загиблого (померлого) годувальника - по 50 % грошового забезпечення загиблого (померлого) годувальника (до 02.04.2022 розмір пенсії складав 40-45% грошового забезпечення);

- внесено зміни до статті 41 Закону України № 2262, якими передбачено, що пенсія в разі втрати годувальника призначається кожному непрацездатному члену сім'ї, який має право на таку пенсію;

- внесено зміни до статті 30 частині третій у пунктах "б", "в" Закону України № 2262, якими передбачено призначення дострокової пенсії за віком, після досягнення чоловіками 55 років, жінками - 50 років, за наявності страхового стажу не менше 25 років - для чоловіків і не менше 20 років - для жінок, а також призначення пенсії за віком на пільгових умовах батькам та дружині (чоловіку), якщо вони досягли віку, що дає право на призначення пенсії за віком (незалежно від тривалості страхового стажу); або якщо вони є особами з інвалідністю.

Таким чином, з 02.04.2022 переглянуто розміри пенсійної виплати кожного члена сім'ї померлого (загиблого) військовослужбовця (незалежно від причини смерті) враховуючи, що максимальний розмір пенсії (10 прожиткових мінімумів

для осіб, які втратили працездатність) застосовується окремо до пенсії в разі втрати годувальника кожного члена сім'ї;

- крім того, право на встановлення державної адресної допомоги відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.2020 № 674 "Про додатковий соціальний захист окремих категорій осіб" надано також членам сімей осіб, які брали безпосередню участь у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, каліцтва, контузії або захворювання, пов'язаних із безпосередньою участю в зазначених заходах;

7. З метою вирішення проблемних питань пенсійного забезпечення, перед якими постають члени родин загиблих, яким пенсії у разі втрати годувальника було призначено до 01.03.2018 та перераховано на виконання постанови Кабінету Міністрів України № 103, наказом Мінветеранів утворена робоча група щодо напрацювань до законодавчих та нормативно-правових актів, які потребують внесення змін для забезпечення здійснення автоматичного перерахунку пенсій по втраті годувальника для членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, призначених у період з квітня 2014 року до лютого 2022 року відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", та затверджений її склад. Робоча група розпочала свою роботу. Перше засідання відбулося 30.01.2024.

8. Членами Ради порушені питання та надані пропозиції щодо внесення зміни до статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію".

9. Радою надані пропозиції та в подальшому враховані і прийняті зміни до постанови Кабінету Міністрів України № 719 "Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей".

10. Радою надані пропозиції та в подальшому враховані і прийняті зміни до постанови Кабінету Міністрів України № 740 "Про затвердження Порядку надання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України".

11. Радою порушені питання щодо правового механізму звільнення з військової служби осіб, чії близькі родичі загинули або пропали безвісти під час проведення АТО/ООС та після повномасштабного вторгнення РФ, за відсутності їхньої згоди продовжувати військову службу.

12. Членами Ради порушені та запропоновані механізми вирішення питання усунення дискримінації щодо членів сімей загиблих, померлих учасників АТО/ООС- Захисників України періоду з 14.04.2014 по 24.02.22 порівняно з членами сімей загиблих періоду повномасштабного вторгнення в частині виплати їм одноразової грошової допомоги за загиблого згідно постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168 та соціального захисту в цілому: в Офісі Президента України, Комітетах та Підкомітетах Верховної ради України, Кабінеті Міністрів України та Міноборони,

Мінсоцполітики, Мінветеранів, МВС, а також окремо серед багатьох народних депутатів України.

13. Членами Ради порушено питання щодо захисту прав материнства дружин загиблих, померлих учасників АТО/ ООС- Захисників України від втрати дітей, а також напрацьовані відповідні матеріали, які лягли в основу законопроекту № 8093 від 03.10.2022 р.

14. Членами Ради порушено питання та напрацьовані механізми вирішення питань щодо усунення дискримінації серед однієї категорії осіб та негативних настроїв у суспільстві в цілому в законопроектах №№ 10353 та 10354 від 18.12.2023 року.

НЕЗАВЕРШЕНА РОБОТА:

- закріплення на законодавчому рівні обов'язкового перерахунку пенсійних виплат раз на два роки, без особистого звернення отримувача пенсії по втраті годувальника з числа членів сімей загиблих Захисників та Захисниць України;
- забезпечення єдиних соціальних гарантій та державної підтримки усіх членів сімей загиблих/померлих Захисників та Захисниць України, починаючи з 2014 року і надалі;
- врегулювання питання надання переліку документів для надання статусу "Сім'ї загиблих, померлих Захисників та Захисниць України" родинам, чії рідні загинули в період АТО.

**Голова Ради родин загиблих
при Міністерстві у справах
ветеранів України**

Ірина МІХНЮК